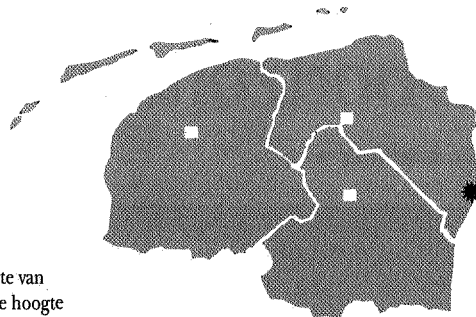


# De Hasseberg

## In vogelvlucht



tekst en foto's Paul Paris

● De Hasseberg is één van een aantal in oostelijk Groningen gelegen lage heuvels welke in de voorlaatste ijstijd door het Skandinavisch landijs zijn gevormd. Deze heuvels bestaan uit door het landijs opgestuwd grondmorene-materiaal (heileem).

De juiste processen welke hierbij een rol hebben gespeeld zijn nog niet geheel te doorgronden, maar mogelijk zijn deze heuvels oorspronkelijk fors geweest en wellicht is door latere overschuiving door het landijs een deel van deze heuvels afgevlakt en kleiner geworden, zodat het in feite geen ongeschonden stuwwallen zijn, maar eerder erosierestanten. Hoe het ook zij, de Hasseberg - oostelijk van Sellingeren tegen en ook iets over de Duits-Nederlandse grens gelegen - is in ieder geval van glaciale oorsprong en landschappelijk gezien steekt de heuvel duidelijk tegen de omgeving af. In het

vlakke veenkoloniale landschap is de hoogte van zeven meter opvallend en met een absolute hoogte van 14 meter boven NAP vormt de Hasseberg het hoogste punt van de provincie Groningen. In vroeger eeuwen - de heuvel lag toen als een bebost eiland in een drassig veenlandschap - is de Hasseberg door kroniekschrijvers reeds veelvuldig genoemd. In de 19e eeuw al werd gewag gemaakt van de bijzondere samenstelling van de lemige bodem, rijk aan vuursteen en granieten zwerfstenen. Tegenwoordig spreken wij van een lemig-zandige grondmorene welke in de loop van duizenden jaren verweerd is en nu doortrokken is met zand, steengruis en stenen in alle mogelijke afmetingen: kortweg 'keizand' genoemd.

Het zal duidelijk zijn dat een dergelijke bodem - al dan niet bedekt met dekzand - niet ideaal is om op te boeren. In het kader van het Natuurbeleidsplan heeft de beheerder van de Hasseberg, Staatsbosbeheer, besloten deze heuvel te betrekken bij een

natuurbouwproject, waarbij het agrarisch gebruik wordt beëindigd om plaats te maken voor een spontane, natuurlijke vegetatieontwikkeling. Daarom is vorig jaar de Hasseberg ontdaan van de voedselrijke (bemeste) bouwvoor. De luchtfoto geeft deze situatie weer: een keurig geploegde akker heeft plaats gemaakt voor het onderliggende keizand, hier en daar nog bedekt met een laagje dekzand. De opvallend bruine kleur is veroorzaakt door bodemvormende processen waarbij onder invloed van wisselende grondwaterstanden (nat-droog-nat, etc.) ijzerverbindingen zijn geoxideerd. Het natuurbouwproject van de Hasseberg is vergelijkbaar met dat van de Tichelberg bij Onstwedde. Hier heeft zich in een periode van ruim tien jaar 'niets doen' een natte heidevegetatie ontwikkeld met dop- en struikheide begeleid met russen en biezen. In poeltjes hebben kikkers en watersalamanders een leefmilieu gevonden. Gezien de hoogte en steilheid van de Hasseberg is het de vraag of hier een vergelijkbaar nat milieu zal ontstaan. Verwacht wordt dat 's zomers de enkele kunstmatig aangelegde poeltjes zullen verdrogen. Zeker is in ieder geval dat door de gepleegde natuurbouw de Hasseberg een meer natuurlijk aanzien zal krijgen.



De mogelijke gedaanteverandering van de Hasseberg: links een kale grondmorene, rechts over een aantal jaren misschien zo'n landschap met vochtige heide